

Et sannhetens øyeblikk

Kairos Palestina

ET SANNHETENS ØYEBLIKK

KAIROS PALESTINA

Et sannhetens øyeblikk – Kairos Palestina.

Original tittel:

A Moment of Truth:

A word of faith, hope and love from the heart of Palestinian suffering. Kairos Palestina.

1. opplag 2.500 eks

ISBN: 978-82-7545-094-2

Utgitt 2010 med støtte fra Den norske kirkes nord/sør-informasjon (informasjonsstøtte fra Norad), Den ortodokse kirke i Norge - Hellige Nikolai menighet, Global Info i Norges Kristne Råd (informasjonsstøtte fra Norad), stiftelsen Karibu, Kirkens Nødhjelp, Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Norges Kristelige Studentforbund, Norske kirkeakademier, Sabeels Venner i Norge, Vennenes Samfunn Kvekerne.

Grafisk form: GreenBox as

Trykk: CopyCo

Trykt på papir produsert med klimakompensasjon

Oversettelse: Knut Borud og Marit Skjeggestad

Redaksjonsgruppe: Anne Veiteberg, Eilert L. Rostrup, Estrid Hessellund, Kristine Hofseth Hovland, Marit Kromberg

Heftet kan bestilles fra:

Stiftelsen Karibu

Kirkens hus, Rådhusgt. 1-3, 0151 Oslo

E-post: rostrup@karibu.no

Heftet er tilgjengelig på nett:

www.kui.no

www.kairos-palestine.ps

Forsidebilde: Graffit av Banksy på muren ved Ramallah

Foto: Silje Hirsch

Innhold

Forord	4
Uttalelse fra kirkelederne i Jerusalem	6
Fra forfatternes innledning	7
Et sannhetens øyeblikk, Kairos Palestina	8
Hilsen fra biskop Tutu	32
Kommentar til Kairos-dokumentet, rabbi Brian Walt	34
Fredens Gud, la det regne på oss med fred	36

Forord

11. desember 2009 ble det som er blitt kalt det palestinske Kairos-dokumentet offentliggjort i Betlehem i et seminar med lokale og internasjonale deltakere. En gruppe teologer, ledere og engasjerte menighetslemmer fra de fleste kirkene i området hadde arbeidet sammen over tid og skrevet et dokument under overskriften «A Moment of Truth».

Dokumentet er et rop til verdenssamfunnet om hvordan de opplever livet under okkupasjonen, og det er et vitnesbyrd om deres tro, håp og vilje til å skape rettferdighet og fredelig sameksistens med alle mennesker som bor i området. De roper fordi de eier håp. Med kjærlighet som sin grunnholdning er de modige og tydelige. I bønn og tro på Gud stiller de seg fremst i motstand og handling mot okkupasjon. Som kristne palestinere erklærer de at den militære okkupasjonen av landet er en synd mot både Gud og mennesker, og de gir sterkt uttrykk for at enhver teologi som legitimerer denne okkupasjonen er fjernt fra kristen lære. De framhever alle palestinernes rett og plikt til å ta del i ikkevoldelig motstand mot den urettferdigheten som har rammet dem. Sann kristen teologi handler om kjærlighet og solidaritet med alle undertrykte, og et kall til rettferdighet og likeverd mellom folk.

Forfatterne av dokumentet har et tydelig engasjement for at okkupasjonen må opphøre. De utfordrer alle, lokalt og internasjonalt, til å være med og legge press på staten Israel slik at det de beskriver som undertrykkelsespolitikk og likegyldighet overfor

internasjonal rett kan opphøre. Dokumentet er tydelig i sin kritikk av hvordan det internasjonale samfunn stilltiende har sett på at okkupasjonsstaten Israel har fastholdt og forsterket sin undertrykkelse av det palestinske folk. Nå utfordrer de også kirkene i verden til å vise i ord og handling at de står mot urettferdighet og at de vil arbeide for en rettferdig fred i regionen. Konkret er dette uttrykt med oppfordringen om å slutte seg til de folkelige initiativene for økonomiske sanksjoner og boikott.

Lesingen av dokumentet gir også en sterk opplevelse av at de kristne palestinerne er opptatt av sin egen rolle og sin egen omvendelse for å lede an i denne motstandskampen. De er ikke ute etter hevn, men er opptatt av at både den okkuperte og okkupanten må frigjøres fra en undertrykkende og urettferdig virkelighet. De utfordrer til å la kjærlighetens logikk råde, og dette forstår de som det «å se Guds ansikt i hvert eneste menneske». Samtidig innebærer kjærlighetens logikk «å rette det onde og stoppe aggresjonen».

15. desember uttrykte alle kirkeledere i Jerusalem sin støtte til denne arbeidsgruppen og deres engasjement, og utfordret det internasjonale samfunnet og verdens kirker om å øke sin innsats for rettferdighet, fred og forsoning i Det hellige land (se side 6).

I Norge har en redaksjonsgruppe med representanter fra ulike kirker og organisasjoner tatt initiativ til å få dokumentet oversatt og utgitt. Oversettelsen som foreligger er et resultat av en prosess der en rekke engasjerte personer har bidratt til å gjøre dokumentet

så lett tilgjengelig som mulig for norske lesere, samtidig som man har ønsket å ha respekt for de formuleringene som er valgt fra forfatterens side. Utgangspunktet har vært den engelske versjonen av dokumentet, og denne er igjen en oversettelse av den opprinnelige arabiske, begge i regi av Kairos-gruppen i Palestina.

Det er ikke gjort en gjendiktning, men noen steder har det vært nødvendig med litt omskriving for å dekke forfatterens intensjon med forståelige norske formuleringer. Oversettelsen av dokumentet «Et sannhetens» øyeblikk er ikke formelt godkjent eller vedtatt av noe representativt kirkelig eller økumenisk organ i Norge.

«Et sannhetens øyeblikk» utgis fordi vi tror det er viktig å lytte til de palestinske kristnes budskap, ta inn over oss deres forståelse av situasjonen de lever i, og la oss utfordre av deres kritikk og forventninger til oss som representerer det internasjonale samfunn og verdens kirker. Vi som står bak utgivelsen håper at dette dokumentet vil bli lest og studert, at det vil inspirere til samtaler og refleksjoner, og at mange i Norge vil kjenne seg utfordret til å respondere ved å øke sitt engasjement og sin deltakelse i arbeidet for rettferdighet, fred og forsoning i Palestina og Israel.

I dette heftet vil leserne også finne to hilsener fra lanseringen av Kairos-dokumentet i desember 2009. Den ene er fra Rabbi Brian Walt (USA) som representerte organisasjonen Jewish Fast for Peace. Den andre er Desmond Tutu sin hilsen til lanseringen i Betlehem. Tutu understreker at dokumentet er fylt av nåde, selv om den situasjonen som det skrives i kunne ha fylt dokumentet med vrede. Gjennom hele sin hilsen understreker han den enhet og felles menneskelighet

som er mellom alle mennesker, i den kristne enhet der vi er lemmer på samme legene, og i samhörigheten med jødiske og muslimske søstre og brødre.

Generalsekretær i Mellomkirkelig Råd for den norske kirke, Berit Hagen Agøy, forstår Tutus budskap slik at solidaritet med palestinerne ikke er en teoretisk sak, men et konkret uttrykk for den enhet vi har i Kristus. (Se kronikk i Vårt Land 11.01.10)

Vi utfordres til å lese og høre det rop som lyder til oss fra palestinske kristne. Vi utfordres til å la dette ropet forandre oss og til å konkretisere vårt engasjement og vår solidaritet.

For redaksjonsgruppen bak utgivelsen

Eilert L. Rostrup

Redaksjonsgruppen har bestått av
Anne Veiteberg
Eilert L. Rostrup
Estrid Hessellund
Kristine Hofseth Hovland
Marit Kromberg

Uttalelse fra kirkelederne i Jerusalem

Vi hører ropet fra våre barn

Vi, patriarker og kirkeledere i Jerusalem, hører håpets rop som våre barn har fremmet i denne vanskelige tiden vi fortsatt opplever i det hellige land.

Vi støtter dem og står sammen med dem i deres tro, deres håp, deres kjærlighet og deres framtidvisjon.

Vi støtter også oppfordringen til alle troende, så vel som til israelske og palestinske ledere, til det internasjonale samfunnet og til verdens kirker, om at de må øke innsatsen for rettferdighet, fred og forsoning i det hellige land. Vi ber Gud velsigne alle våre barn og gi dem større kraft, så de kan bidra effektivt til å etablere og utvikle sitt eget samfunn og gjøre det til et samfunn der kjærlighet, trygghet, rettferdighet og fred får råde.

Patriark Theophilos III,
Greek Orthodox Patriarchate of Jerusalem
Patriark Fuad Twal,
Latin Patriarchate of Jerusalem
Patriark Torkom Manougian,
Armenian Patriarchate of Jerusalem
Fader Pierbattista Pizzaballa,
Custody of the Holy Land
Erkebiskop Dr. Anba Abraham,
Coptic Orthodox Patriarchate of
Jerusalem & the Near East
Erkebiskop Mar Swerios Malki Murad,
Syrian Orthodox Patriarchate
Erkebiskop Paul Nabil Sayah,
Maronite Archdiocese of Haifa and the Holy Land
Erkebiskop Abba Kwestos,
Ethiopian Orthodox Patriarchate
Erkebiskop Joseph-Jules Zerey,
Greek Melkite Catholic Church
Biskop Gregor Peter Malki,
Syrian Catholic Patriarchal Exarchate
Biskop Munib A. Younan,
Evangelical Lutheran Church in Jordan
and the Holy Land
Biskop Suheil Dawani,
Episcopal Church of Jerusalem and the Middle East
Biskop Raphael Minassian,
Armenian Catholic Church

15. desember 2009

Fra forfatterens innledning

Kairos Palestina

Som palestinske kristne håper vi dette dokumentet vil bli et vendepunkt som kan samle kreftene til alle fredselskende folk i verden og særlig våre kristne søsken. Vi håper også at det vil få en positiv mottakelse og få sterk støtte, slik det skjedde da det sørafrikanske Kairos-dokumentet ble lagt fram i 1985.

Den gangen viste det seg at dokumentet skulle bli et redskap i kampen mot undertrykkelse og okkupasjon. Vi tror at frigjøring fra okkupasjon vil være til fordel for alle folk i regionen, for problemet er ikke bare politisk, men et som ødelegger mennesker. Vi ber Gud om å inspirere oss alle, spesielt våre ledere og beslutningstakere, til å søke rettferdighetens og likeverdets vei, og erkjenne at det er den eneste veien som fører til den sanne fred som vi søker.

I takknemlighet

Patriark emeritus Michel Sabbah

(romersk-katolsk)

Erkebiskop Atallah Hanna

(gresk-ortodoks)

Pastor Dr. Jamal Khader

(romersk-katolsk)

Pastor Dr. Rafiq Khoury

(romersk-katolsk)

Pastor Dr. Mitri Raheb

(lutheraner)

Pastor Dr. Naim Ateek

(anglikaner)

Pastor Dr. Yohana Katanacho

(baptist)

Pastor Fadi Diab

(anglikaner)

Dr. Jiries Khoury

(gresk-katolsk)

Fr. Cedar Duaibes

(anglikaner)

Fr. Nora Kort

(gresk-ortodoks)

Fr. Lucy Thaljieh

(gresk-katolsk)

Hr. Nidal Abu Zulof

(romersk-katolsk)

Hr. Yusef Daher

(gresk-katolsk)

Hr. Rifat Kassis – koordinator

(lutheraner)

Et sannhetens øyeblikk:

Et budskap om tro, håp og kjærlighet fra hjertet av palestinsk lidelse

Innledning

Vi, som er en gruppe kristne palestinere, roper ut fra lidelsen i landet vårt under den israelske okkupasjonen. Etter bønn, refleksjon og meningsutveksling roper vi med håp selv om alt håp er borte, et rop fylt av bønn og i tro på at Gud alltid våker, og at Gud har omsorg for alle innbyggerne i dette landet. Inspirert av mysteriet om Guds kjærlighet til alle, mysteriet om Guds nærvær i alle folks historie og, på en spesiell måte, i historien til vårt eget land, proklamerer vi vårt vitnesbyrd basert på vår kristne tro og vår palestinske tilhørighet – et vitnesbyrd om tro, håp og kjærlighet.

Hvorfor nå?

Fordi vi i dag har nådd et blindspor i det palestinske folkets tragedie. Beslutningstakerne ser seg fornøyd med å administrere krisen isteden for å forplikte seg på den alvorlige oppgaven det er å finne en måte å løse den på. De troendes hjerter er fylt av smerte, og de spør: Hva gjør det internasjonale samfunnet? Hva gjør de politiske lederne i Palestina, i Israel og i den arabiske verden? Hva gjør kirken? Problemet er ikke bare politisk. Det er en situasjon der mennesker går til grunne, og dette må være et anliggende for kirken. Vi henvender oss til våre søsken, medlemmer av våre egne kirker i dette landet. Vi roper ut som kristne og som palestinere til våre religiøse og politiske ledere, til vårt palestinske samfunn og til det israelske samfunnet, til det internasjonale samfunnet og til våre kristne søsken i kirkene rundt om i verden.

Palestinere markerer Nakba (katastrofen) ved 60årsmarkeringen i mai 2008

Foto: Kairos Palestine

Muren ved Betlehem

Foto: EAPPI

1. Virkeligheten

1.1 *Lettvint [sier de]: «Fred, fred!»*

– og så er det ingen fred. (Jer 6.14) Det snakkes for tiden mye om fred i Midtøsten og om fredsprosessen. Så langt er dette imidlertid bare ord; **realiteten er en israelsk okkupasjon av palestinske territorier, tap av vår frihet og alt annet som denne situasjonen bringer med seg:**

1.1.1 Muren som er reist på palestinsk territorium, hvorav store deler er konfiskert for dette formålet, har gjort våre byer og landsbyer om til fengsler, skilt dem fra hverandre, og gjort dem til spredte og adskilte områder. Innbyggerne i Gaza lever fortsatt under umenneskelige forhold, spesielt etter den grusomme krigen Israel rettet mot dem i desember 2008 og januar 2009. Blokadene er permanente, og området er avskåret fra de andre palestinske områdene.

1.1.2 Israelske bosetninger plyndrer vårt land i Guds navn og i maktens navn, de kontrollerer våre naturressurser, herunder vann og jordbruksland, og fortrenger hundretusener av palestinere, noe som hindrer enhver politisk løsning.

1.1.3 Virkeligheten er de daglige ydmykelser vi er utsatt for ved de militære kontrollpostene, når vi skal komme oss på arbeid, skole eller til sykehus.

1.1.4 Virkeligheten er at familiemedlemmer blir adskilt på en måte som gjør familieliv umulig for tusener av palestinerne, spesielt når den ene ektefellen ikke har israelsk identitetskort.

1.1.5 Religionsfriheten er sterkt begrenset. Retten til å besøke de hellige stedene begrenses av såkalte sikkerhetsgrunner. Mange kristne og muslimer fra Vestbredden og Gazastripen nektes adgang til Jerusalem og dets hellige steder. Til og med Jerusalems innbyggere møter begrensninger under religiøse høytider. Noen av våre arabiske prester nektes jevnlig adgang til Jerusalem.

1.1.6 Flyktninger er også del av vår virkelighet. De fleste av dem bor fremdeles i leire under vanskelige forhold. De har ventet på retten til å vende tilbake, i generasjon etter generasjon. Hva skal bli deres skjebne?

1.1.7 Og fangene? Tusenvis av fanger som venter i israelske fengsler er en del av vår virkelighet. Israel setter himmel og jord i bevegelse for å få løslatt en fange, men hva med de mange tusen palestinske fangene? Når skal de få sin frihet?

1.1.8 Jerusalem er sentrum i vår virkelighet. Den er på samme tid et symbol på fred og et tegn på konflikt. Mens muren deler palestinske nabolag fortsetter Jerusalem å bli tømt for palestinske innbyggere, både kristne og muslimer. Deres identitetskort blir konfiskert, noe som betyr at de mister retten til å bo i Jerusalem. Husene deres blir revet eller ekspropriert. Jerusalem, forsoningens by, er blitt diskrimineringens og bortvisningens by, en kilde til strid heller enn fred.

1.2 En annen del av denne virkeligheten er at Israel ser bort fra internasjonal lov og internasjonale resolusjoner, og at den arabiske verden og det internasjonale samfunn viser handlingslammelse i møte med denne forakten. Menneskerettigheter krenkes, og tross de ulike rapportene fra lokale og internasjonale menneskerettsorganisasjoner, fortsetter urettferdigheten.

1.2.1 Palestinere innenfor staten Israel har lidd en historisk urett, på tross av at de er israelske statsborgere og skulle ha alle rettigheter og plikter som innbyggere, men de lider fremdeles under diskriminerende bestemmelser. De venter også på å kunne få del i fulle borgerrettigheter og bli likestilt med alle andre borgere i landet.

1.3 Utvandring er et annet element i vår virkelighet. Mangelen på visjon eller så mye som en gnist av håp om fred og frihet driver unge mennesker, både muslimer og kristne, til utvandring. På denne måten tappes landet for sin viktigste og største ressurs – ungdom med utdanning. Det avtakende antallet kristne, spesielt i Palestina, er en av de farlige konsekvensene både av selve konflikten, og av lokal og internasjonal handlingslammelse i forhold til å finne en helhetlig løsning på problemet.

1.4 I møte med denne virkeligheten rettferdiggjør Israel sine handlinger og kaller dem selvforsvar; det gjelder også okkupasjonen, kollektive avstraffelser og alle andre former for represalier mot palestinerne. Etter vår mening er dette å snu realitetene opp ned. Ja, det er palestinsk motstand mot okkupasjonen. På den annen side, hvis det ikke hadde vært noen okkupasjon, ville det ikke vært noen motstand, ingen frykt og ingen usikkerhet. Dette er vår forståelse av situasjonen. Derfor oppfordrer vi Israel til å avslutte okkupasjonen. Da vil de få se en ny verden, en verden der det ikke er frykt eller trusler, men heller sikkerhet, rettferdighet og fred.

1.5 Den palestinske reaksjonen på denne virkeligheten har vært ulik. Noen har svart gjennom forhandlinger; dette var det offisielle standpunktet til de palestinske myndighetene, uten at det fremmet fredsprosessen. Noen politiske partier valgte væpnet motstand. Israel brukte dette som et påskudd for å anklage palestinerne for å være terrorister, og de har klart å forvrengt synet på konflikten ved å presentere den som en israelsk krig mot terror, heller enn en israelsk okkupasjon møtt av lovlige palestinsk motstand for å få slutt på den.

1.5.1 Tragedien forverret seg med den interne konflikten blant palestinerne selv og med adskillelsen av Gaza fra resten av det palestinske territoriet. Det er verdt å merke seg at selv om det er fraksjoner palestinerne seg i mellom, bærer det internasjonale samfunnet et viktig ansvar for dette, siden det har nektet å forholde seg positivt til det palestinske folkets vilje slik det ble uttrykt gjennom resultatet av demokratiske og lovlige valg i 2006.

Vi gjentar på nytt, og proklamerer, at vårt kristne budskap er kjernen i alt dette, midt i katastrofen, og at dette er ord av tro, håp og kjærlighet.

Jerusalem fra Tårekirken på Oljeberget

Foto: Kristine Hofseth Hovland

2. Et budskap om tro

Vi tror på én Gud, en god og rettferdig Gud.

2.1 Vi tror på Gud, én Gud, skaper av universet og av menneskeheten. Vi tror på en god og rettferdig Gud, som elsker hver eneste én av sine skapninger. Vi tror at alle mennesker er skapt i Guds bilde, og at hvert enkelt menneskes verdighet er utledet fra Den allmektiges egen verdighet. Vi tror at denne verdigheten er én og den samme for hver enkelt av oss. Dette betyr for oss, her og nå, spesielt i dette landet, at Gud skapte oss – ikke for at vi skulle engasjere oss i strid og konflikt – men for at vi skal kunne nærme oss hverandre, vite om og elske hverandre, og sammen bygge opp landet i kjærlighet og gjensidig respekt.

2.1.1 Vi tror også på Guds evige ord, hans enbårne Sønn, vår Herre Jesus Kristus, som Gud sendte som verdens frelser

2.1.2 Vi tror på Den hellige ånd, som følger kirken og menneskeheten på deres ferd. Det er Ånden som hjelper oss til å forstå de hellige skrifter, både Det gamle og Det nye testamentet, og viser deres enhet, her og nå. Ånden manifesterer Guds åpenbaring til menneskeheten, i fortid, nåtid og framtid.

Hvordan forstår vi Guds ord?

2.2 Vi tror at Gud har talt til menneskeheten, her i vårt land: *Mange ganger og på mange måter har Gud i tidligere tider talt til fedrene gjennom profetene. Men nå, i disse siste dager, har han talt til oss gjennom Sønnen. Ham har Gud innsatt som arving over alle ting, for ved ham skapte han verden.* (Hebr 1,1-2).

2.2.1 Vi kristne palestinere tror, som alle kristne i verden, at Jesus kom for å oppfylle loven og profetene. Han er Alfa og Omega, begynnelsen og enden, og i hans lys og med veiledning av Den hellige ånd, leser vi de hellige skriftene. Vi mediterer over og utlegger skriftene akkurat som Jesus Kristus gjorde sammen med de to disiplene på veien til Emmaus. Som det er skrevet i Lukasevangeliet: *Og han begynte å utlegge for dem det som står om ham i alle skriftene, helt fra Moses av og hos alle profetene.* (Luk 24,27)

2.2.2 Vår Herre Jesus Kristus kom og forkynte at Guds rike var nær. Han skapte en revolusjon i livet og troen for hele menneskeheten. Han kom med *en ny lære* (Mark 1,27), som kastet nytt lys over Det gamle testamente, over saker som har å gjøre med vår kristne tro og våre dagligliv, om tema som angår løftene, utvelgelsen, Guds folk og landet. Vi tror at Guds ord er et levende ord, som kaster et spesielt lys over hver enkelt periode av historien, og viser de kristne troende hva Gud sier til oss her og nå. Av denne grunn er det uakseptabelt å gjøre Guds ord til bokstaver hugget i stein som forvrenger Guds kjærlighet og hans guddommelige omsorg for livene til både folkegrupper og enkeltmennesker. Det er akkurat det som er feilen ved en fundamentalistisk bibeltolkning som fører til død og ødeleggelse, når Guds ord blir forsteinet og gitt videre fra generasjon til generasjon som døde bokstaver. Disse døde bokstavene brukes som våpen i historien her og nå, for å frata oss rettighetene til vårt eget land.

Landet vårt har et universelt oppdrag.

2.3 Vi tror at landet vårt har et universelt oppdrag. I denne universaliteten utvides betydningen av løftene, landet, utvelgelsen og Guds folk til å inkludere hele menneskeheten, og det må begynne med alle mennesker i dette landet. I lys av Bibelens lære har landløftet aldri vært et politisk program, men heller forspillet til å fullføre universell frelse. Det var innledningen til oppfyllelsen av Guds rike på jord.

2.3.1 Gud sendte patriarkene, profetene og apostlene til dette landet for at de skulle utføre et universelt oppdrag i verden. I dag er det tre religioner i landet, jødedom, kristendom og islam. Vårt land er Guds land, slik tilfellet er med alle andre land i verden. Det er hellig ettersom Gud er til stede i det, for Gud alene er hellig og den som helliggjør. Det er en plikt, for de av oss som lever her og nå, å respektere Guds vilje for dette landet. Det er vår plikt å frigjøre det fra urettferdighetens og krigens ondskap. Det er Guds land, og derfor må det være et land med forsoning, fred og kjærlighet. Dette er faktisk mulig. Gud har satt oss her som to folk, og Gud gir oss muligheten, hvis vi har viljen, til å leve sammen og etablere rettferdighet og fred i landet, slik at det virkelig kan være Guds land: *Jorden og det som fyller den, verden og de som bor i den, alt hører Herren til.* (Sal 24,1).

2.3.2 Vår tilstedeværelse i dette landet, som kristne og muslimske palestinere, er ikke tilfeldig, men snarere dypt rotfestet i landets historie og geografi, slik ethvert folk har tilhørighet til landet det bor i. Det skjedde en urett da vi ble fordrevet. Vesten søkte å kompensere for det jødene hadde måttet tåle i europeiske land, men kompensasjonen skjedde for vår regning og i vårt land. De forsøkte å korrigere én urett, men resultatet ble ny urett.

2.3.3 Videre vet vi at noen teologer i vesten forsøker å knytte en bibelsk og teologisk legitimitet til at våre rettigheter blir krenket. På denne måten har Bibelens løfter, etter deres tolkning, blitt en trussel mot vår eksistensberettigelse. Bibelens «godt nytt» har blitt et «dødsbudskap» for oss. Vi oppfordrer disse teologene til å fordype sin refleksjon i Guds ord og korrigere sin tolkning, slik at de i Guds ord får se en kilde til liv for alle folk.

2.3.4 Vår tilhørighet til dette landet er en naturlig rett. Det er ikke bare et ideologisk eller teologisk spørsmål. Det gjelder liv eller død. Det finnes dem som ikke er enige med oss, og til og med definerer oss som fiender bare fordi vi erklærer at vi vil leve som frie folk i vårt eget land. Vi lider under okkupasjonen av landet fordi vi er palestinere. Og som kristne palestinere lider vi på grunn av noen teologers feiltolkninger. Stilt overfor dette er det vår oppgave å sikre Guds ord som en kilde til liv og ikke til død, slik at «godt nytt» forblir hva det er, «godt nytt» for oss og for alle. Til tross for dem som bruker Bibelen til å true vår eksistens som kristne og muslimske palestinere, fornyer vi vår tro på Gud, fordi vi vet at Guds ord ikke kan være kilden til at vi skal ødelegges.

2.4 Derfor erklærer vi at enhver bruk av Bibelen for å legitimere eller støtte politiske alternativer og posisjoner som er basert på urett, utøvd av en person mot en annen, eller et folk mot et annet, gjør religionen om til menneskeskapt ideologi og undergraver helligheten, universaliteten og sannheten i Guds ord.

2.5 Vi erklærer også at den israelske okkupasjonen av palestinsk land er en synd mot Gud og mennesker, fordi den fratar palestinerne grunnleggende menneskerettigheter gitt av Gud. Den ødelegger gudsbildet i israelerne som er blitt okkupanter, så vel som i palestinerne som lever under okkupasjon. Vi erklærer at enhver teologi som tilsynelatende er basert på Bibelen eller på troen eller på historien, og som legitimerer okkupasjonen, står langt fra kristen lære, fordi den oppfordrer til vold og hellig krig i den allmektige Guds navn. Gud underordnes rent menneskelige interesser, og gudsbildet ødelegges i mennesker som lever under både politisk og teologisk urettferdighet.

Internasjonal volontør planter oliventrær sammen med palestinsk ungdom på Vestbredden Foto: Guillaume Fardel, EAPPI

3. Håp

3.1 Tross mangelen på selv et lite glimt av positiv forventning, holder vårt håp seg sterkt. Den nåværende situasjonen gir ingen løfter om en rask løsning eller om en avslutning av den okkupasjonen vi er påtvunget. Det er nok så at antallet initiativ, konferanser, besøk og forhandlinger har økt mange ganger, men de er ikke blitt etterfulgt av noen endring i vår situasjon og lidelse. Selv den nye amerikanske holdningen som president Obama har kunngjort, med en klar vilje til å avslutte tragedien, har ikke maktet å skape endring i vår virkelighet. Israels tydelige svar, med avvisning av enhver løsning, gir ikke rom for positiv forventning. På tross av dette forblir vårt håp sterkt, fordi det kommer fra Gud. Bare Gud er god, allmektig og kjærlig, og hans godhet vil en dag vinne over den ondskap som vi befinner oss i. Som apostelen Paulus sa:

Er Gud for oss, hvem er da mot oss? ... Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet? Nød, angst, forfølgelse, sult, nakenhet, fare eller sverd? Som det står skrevet: For din skyld drepes vi dagen lang ... For jeg er viss på at [ingen ting] skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre. (Rom 8,31, 35, 36, 39).

«Signs of Hope» - en blomst i tørr jord ved Tantur, Betlehem
Foto: Billy Taranger

Hva betyr håp?

3.2 Håpet inni oss betyr først av alt vår tro på Gud og, for det andre, vår forventning om en bedre framtid tross alt. For det tredje betyr det å ikke trakte etter illusjoner – vi er klar over at forløsningen ikke er nært forestående. Håpet er evnen til å se Gud midt i vanskelighetene og være medarbeider med Den hellige ånd som bor i oss. Ut av denne visjonen kommer styrken til å stå fast, være trofast og arbeide for å endre de realitetene vi befinner oss i. Håp innebærer at vi ikke gir etter for ondskaper, men heller står opp mot den og fortsetter å bekjempe den. For dagen og morgendagen ser vi ingenting annet enn ruin og ødeleggelse. Vi ser at de sterke har overtaket; vi ser den økende orienteringen mot rasistiske skiller og gjennomføringen av lover som nekter oss eksistens og verdighet. Vi ser forvirring og rivalisering på palestinsk side. Hvis vi, tross alt dette, står imot denne virkeligheten i dag og arbeider hardt, kan vi kanskje unngå den ødeleggelsen som vi ser bygge seg opp i horisonten.

Tegn på håp

3.3 Kirken i vårt land med dens ledere og troende viser visse tegn på håp, tross svakhet og fragmentering. Menighetene er levende, og de fleste av våre unge er aktive apostler for rettferdighet og fred. I tillegg til det individuelle engasjementet gjør ulike kirkelige institusjoner troen vår levende og nærværende i tjeneste, kjærlighet og bønn.

3.3.1 Blant håpstegetene finner vi de lokale teologiske sentrene som har både en religiøs og en sosial karakter. Det er mange av dem i våre ulike kirker. Den økumeniske ånd, om enn fortsatt nølende, er mer og mer fremtredende i møtene mellom våre ulike kirkefamilier.

3.3.2 I tillegg kan vi nevne de mange møtene for interreligiøs dialog, kristen-muslimsk dialog, som både religiøse ledere og deler av folket deltar i. Det skal innrømmes at dialog er en langvarig prosess som bare kan perfektioneres gjennom daglig innsats ettersom vi gjennomlever de samme lidelser og har de samme forventninger. Det forekommer også dialog mellom de tre religionene, jødedom, kristendom og islam, så vel som ulike dialogmøter på akademisk eller sosialt nivå. De forsøker alle å bygge ned de murene som er skapt av okkupasjonen og stå imot den forvridd oppfatningen av medmennesker i hjertene hos deres brødre og søstre.

3.3.3 Et av de viktigste tegn på håp er trofastheten hos generasjonene som tror på sin rettferdige sak og bevarer minnene uten å glemme «Nakba» (katastrofen) og dens betydning. Av tilsvarende betydning er en økende oppmerksomhet blant mange kirker rundt om i verden og deres vilje til å få vite sannheten om hva som skjer her.

3.3.4 I tillegg til dette ser vi en vilje hos mange til å legge fortiden bak seg og være klar til forsoning når rettferdigheten er gjenopprettet. Den offentlige oppmerksomheten om behovet for å gjenopprette politiske rettigheter for palestinerne øker, og jødiske og israelske røster som støtter fred og rettferdighet kommer til uttrykk og får støtte fra det internasjonale samfunnet. Riktignok har ikke disse stemmene for rettferdighet og forsoning ennå vært i stand til å forandre den urettferdige situasjonen, men de har sin innflytelse og kan bidra til å forkorte tiden man må lide og fremskynde forsoningens tid.

Kirkens oppgave

3.4 Vår kirke er en kirke med folk som ber og arbeider. Bønnen og tjenesten er profetisk og bærer Guds stemme nå og i framtiden. Alt som skjer i vårt land, alle som bor her, all lidelse og alle håp, all urettferdigheten og all innsats for å stoppe denne uretten er del av vår kirkes bønn og dens mange institusjoners tjeneste. Takk Gud for at kirken reiser sin stemme imot urett, tross det faktum at noen ønsker den skal være stille, lukket i sin religiøse hengivenhet.

3.4.1 Kirkens oppgave er profetisk, å tale Guds ord modig, sannferdig og med kjærlighet, i den lokale kontekst og midt i hverdagens hendelser. Hvis kirken skal ta parti, støtter den de undertrykte og står sammen med dem, slik som Kristus vår Herre sto ved siden av alle fattige og hver synder, med et kall til omvendelse, liv og gjenreising av den verdigheten som Gud har gitt dem, og som ingen har rett til å ta fra dem.

3.4.2 Kirkens oppgave er å forkynne Guds rike, et rike med rettferdighet, fred og verdighet. Vårt kall som en levende kirke er å vitne om Guds godhet og menneskenes verdighet. Vi er kalt til å be og la vår stemme høres når vi forkynner et nytt fellesskap der mennesker tror på både sin egen og sine motstanderes verdighet.

3.4.3 Vår kirke peker mot det riket som ikke kan knyttes til noe jordisk rike. Jesus sa til Pilatus at han nok var konge, men *Min kongsmakt er ikke av denne verden* (Joh 18,36). Apostelen Paulus sier: *For Guds rike består ikke i mat og drikke, men i rettferdighet, fred og glede i Den hellige ånd.* (Rom 14,17). Derfor kan ingen religion favorisere eller støtte noe urettferdig politisk regime, men må heller fremme rettferdighet, sannhet og menneskeverd. Den må gjøre alt den kan for å rense regimer der mennesker lider urett og der menneskeverdet blir krenket. Guds rike på jorden er ikke avhengig av politisk orientering, for det er større og mer omfattende enn noe gitt politisk system.

3.4.4 Jesus Kristus sa: *Guds rike er midt iblant dere* (Luk 17,21). Dette riket som befinner seg blant oss og i oss, er forlengelsen av frelsens mysterium. Det er Guds nærvær blant oss og vår erkjennelse av dette nærværet i alt vi sier og gjør. Det er i dette guddommelige nærværet at vi skal gjøre det vi kan inntil rettferdigheten er oppnådd i dette landet.

3.4.5 De grusomme omstendighetene den palestinske kirken har levd under og fortsatt lever under har gjort det nødvendig for kirken å avklare sin tro og bli tydeligere om sitt kall. Vi har grunnet over vårt kall og har lært å forstå det bedre midt i lidelsen og smerten: I dag bærer vi kjærlighetens styrke heller enn hevnens, en kultur for livet heller enn døden. Dette er en kilde til håp for oss, for kirken og for verden.

3.5 Oppstandelsen er kilden til vårt håp. Slik Kristus sto opp til seier over død og ondskap, kan også vi, sammen med alle som bor i dette landet, overvinne krigens ondskap. Vi vil fortsette å være en vitnende, standhaftig og aktiv kirke i oppstandelsens land.

Lystening ved lanseringen av dokumentet Kairos Palestina 11. desember 2009

Foto: Kairos Palestine

4. Kjærlighet

Kjærlighetsbudet

4.1 Kristus vår Herre sa: *Som jeg har elsket dere, skal dere elske hverandre.* (Joh 13,34) Han har allerede vist oss hvordan vi skal elske og behandle våre fiender.

Han sa: *Dere har hørt det er sagt: Du skal elske din neste og hate din fiende. Men jeg sier dere: Elsk deres fiender, og be for dem som forfølger dere. Slik kan dere være barn av deres Far i himmelen. For han lar sin sol gå opp over onde og gode og lar det regne over rettferdige og urettferdige. ... Vær da fullkomne slik deres himmelske Far er fullkommen.* (Matt 5,43-48).
Paulus sa også: *Gjengjeld ikke ondt med ondt* (Rom 12,17).
Og Peter sa: *Gjengjeld ikke ondt med ondt eller hån med hån. Nei, velsign heller, for dere er kalt til å arve velsignelse.* (1. Pet 3,9).

Israelske soldater patruljerer i gamlebyen i Hebron
Foto: Jean-Marie Pellaux , EAPPI

Motstand

4.2 Ordet er tydelig. Kjærlighet er vår Herre Kristi bud til oss, og det omfatter både venner og fiender. Dette må være klart når vi står i situasjoner der vi må bekjempe ondskap av ethvert slag.

4.2.1 Kjærlighet er å se Guds ansikt i hvert eneste menneske. Hver person er min bror og min søster. På den annen side, å se Guds ansikt i alle betyr ikke å akseptere deres ondskap eller aggresjon. Det er heller så at kjærligheten forsøker å rette det onde og stoppe aggresjonen. Aggresjonen mot det palestinske folket som den israelske okkupasjonen innebærer, er et onde som må bekjempes. Det er et onde og en synd som må bekjempes og fjernes. Hovedansvaret for dette ligger hos palestinerne selv, de som lider under okkupasjonen. Kristen kjærlighet innbyr oss til å yte motstand. Men kjærligheten stopper ondskaper ved å gå rettferdighetens veier. Det internasjonale samfunnet har også et ansvar, siden internasjonal lov regulerer forholdet mellom folkene. Endelig, et ansvar ligger hos dem som begår uretten; de må frigjøre seg fra ondskaper i seg selv og den ondskaper de har påført andre.

4.2.2 Når vi betrakter nasjonenes historie ser vi mange kriger, og at krig møtes med krig, vold møtes med vold. Det palestinske folket har gått folkenes vanlige vei, spesielt i de første stadiene av kampen mot den israelske okkupasjonen. Men folket brukte også ikkevoldelig kamp, særlig under den første intifadaen. Vi ser at alle folk må finne nye veier i forhold til hverandre og i løsningen av innbyrdes konflikter. Voldens vei må vike for rettferdighetens vei. Det gjelder framfor alt for folk som militært er sterke, og mektige nok til å tvinge urettferdighet på en svakere part.

4.2.3 Vi sier at vår utvei som kristne i møte med den israelske okkupasjonen er å gjøre motstand. Det er en rettighet og en plikt for en kristen å yte motstand. Men det må være motstand utført med kjærlighetens logikk. På denne måten er det en kreativ motstand, for den må finne medmenneskelige metoder, som involverer medmenneskeligheten hos motstanderen. Å se Guds ansikt i motstanderens ansikt betyr å ta stilling i lys av denne visjonen om aktiv motstand, for å stoppe urettferdigheten og gjøre det nødvendig for overgriperen å avslutte sin aggresjon, for slik å oppnå det ønskede mål, som er å få tilbake landet, friheten, verdigheten og uavhengigheten.

4.2.4 Herren Kristus har gitt oss et eksempel til etterfølgelse. Vi må bekjempe det onde, men han lærte oss at vi ikke kan bekjempe ondskap med ondskap. Dette er et vanskelig bud, spesielt når fienden er fast bestemt på å ta seg til rette og nekte oss retten til å bli boende her i landet. Det er et vanskelig bud, men bare det kan stå fast overfor okkupasjonsmyndighetene som nekter oss vår eksistens, og overfor de mange unnskyldninger de samme myndighetene bruker for å fortsette okkupasjonen av oss.

4.2.5 Motstand mot okkupasjonens ondskap er derfor iboende i denne kristne kjærligheten, som avviser ondskap og korrigerer den. Den står imot ondskap i alle dens former med metoder som står i sammenheng med kjærlighetens logikk og henter energi fra alle kilder for å skape fred. Vi kan gjøre motstand gjennom sivil ulydighet. Vi står ikke imot med død, men heller gjennom respekt for livet. Vi respekterer og har stor aktelse for alle som har gitt sitt liv for vår nasjon. Vi bekrefter at alle borgere må være klare til å forsvare sitt liv, sin frihet og sitt land.

4.2.6 Palestinske sivile organisasjoner, internasjonale organisasjoner, frivillige organisasjoner og noen religiøse institusjoner oppfordrer enkeltpersoner, selskaper og stater til å engasjere seg i en økonomisk boikott av alt som produseres som en del av okkupasjonen og trekke ut investeringer i slike formål. Vi anser dette for å være i pakt med den ikkevoldelige motstandens logikk. Disse kampanjene vil kreve mot, og de må åpent og ærlig kunne si at deres formål ikke er hevnmål, men heller å avslutte et pågående onde for på denne måten å frigjøre både de som rammes av og de som utøver uretten. Målet er å fri begge folkegruppene fra de ytterliggående standpunktene til ulike israelske regjeringer og skape rettferdighet og forsoning for begge gruppene. I denne ånd og med dette engasjement vil vi til slutt nå den etterlengtede løsningen på våre problemer, slik det faktisk har skjedd i Sør-Afrika og for mange andre frigjøringsbevegelser i verden.

4.3 I kjærlighet vil vi overvinne urettferdighet og skape grunnlag for et nytt samfunn både for oss og dem som står imot oss. Vår framtid og deres framtid er ett. Enten får vi gjentakende vold som ødelegger oss begge, eller fred til begges fordel. Vi ber Israel om å oppgi sin urettferdighet mot oss og ikke fordreie sannheten om okkupasjonen ved å late som det er en kamp mot terrorisme. Røttene til «terrorismen» ligger i den umenneskelige urettferdighet som begås, og i okkupasjonens ondskap. Disse må fjernes hvis den oppriktige intensjonen er å fjerne «terrorisme». Vi oppfordrer Israels folk til å være våre partnere i fred, og ikke i runddans av endeløs vold. La oss bekjempe ondskapsammenheng, okkupasjonens ondskap og den infernalske voldsspiralen.

Palestinsk kvinne og israelsk soldat ved checkpoint

Foto: Eirik Mills, EAPPI

5. Vårt budskap til våre kristne søsken

5.1 Vi ser i dag en vei som er blokkert og en framtid som bare kan love fortvilelse. Vårt vitnesbyrd til alle våre kristne søsken er et budskap om håp, tålmodighet, trofasthet og ny handling for en bedre framtid. Vi vitner om at vi som kristne bærer et budskap, og vi vil fortsette å bære det, til tross for tornene, blodet og daglige vanskeligheter. Vi setter vår lit til Gud, som vil gi oss hvile i sin tid. Samtidig fortsetter vi å handle i overensstemmelse med Gud og Guds vilje, skapende, i kamp mot det onde for at vi hver dag kan bringe dagen for rettferdighet og fred nærmere.

5.2 Vi sier til våre kristne brødre og søstre: Nå er det tid for omvendelse. Omvendelse bringer oss tilbake til kjærlighetens fellesskap med alle som lider, fangene, de sårede, de som er syke eller funksjonshemmede, barna som frarøves sin barndom og hver og en som sørger over tapet av en de elsket. Kjærlighetens fellesskap sier til alle troende i ånd og sannhet: hvis min bror er en fange, så er jeg en fange; hvis hans hjem blir ødelagt, blir mitt hjem ødelagt; når min bror drepes, så drepes jeg også. Vi står overfor de samme utfordringene og deler alt som har skjedd og vil skje. Kanskje vi som enkeltpersoner, eller som kirkeledere, har vært tause når vi skulle ha hevet våre røster for å fordømme uretten og dele lidelsen. Dette er en tid for omvendelse fra vår taushet, vår likegyldighet og vårt manglende fellesskap, enten fordi vi ikke holdt fast ved vårt oppdrag i dette landet og forlot det, eller fordi vi ikke tenkte og gjorde nok for å nå fram til et nytt felles syn og derved forble adskilt; vi ble stående i et motsetningsforhold til vårt budskap slik at det ble svekket. Det er tid for omvendelse fordi vi noen ganger har tenkt for mye på våre institusjoner på bekostning av vårt budskap, og på denne måten skapt taushet der den profetiske røsten. Ånden har gitt til kirkene, skulle ha fått lyde.

5.3 Vi kaller kristne til å forbli trofaste i denne prøvelsens tid, slik vi har gjort gjennom århundrene, gjennom en stadig strøm av nye stater og regjeringer. Vær tålmodige, trofaste og fylt av håp slik at dere kan fylle hjertene til hver og en av våre søstre og brødre som tar del i disse samme prøvelsene, med håp. *Vær alltid klare til forsvar når noen krever dere til regnskap for det håp dere eier.* (1. Pet 3,15) Vær aktive og delta, såfremt det er i tråd med kjærligheten, i et hvert offer som motstandskampen ber deg om, så vi kan komme gjennom våre nåværende prøvelser.

5.4 Vi er kanskje få i antall, men vårt budskap er stort og viktig. Landet vårt har et akutt behov for kjærlighet. Kjærligheten er vårt budskap til muslimene og til jødene, så vel som til verden.

5.4.1 Vårt budskap til muslimene er et budskap om kjærlighet og om å leve sammen, og et kall til å motstå fanatisme og ekstremisme. Det er også et budskap til verden om at muslimer hverken skal plasseres som fiende-stereotyper eller karikeres som terrorister, men er folk en kan leve sammen med i fred og dialog.

5.4.2 Vårt budskap til jødene er å fortelle dem: Selv om vi nylig har kjempet mot hverandre og fremdeles kjemper i dag, vil vi være i stand til å leve sammen. Vi kan organisere vårt politiske liv i all dets kompleksitet i samsvar med kjærlighetens logikk og kraft etter at vi har avsluttet okkupasjonen og skapt rettferdighet.

5.4.3 Troens ord sier til alle som deltar i politisk aktivitet: mennesker ble ikke skapt til hat. Det er ikke lov å hate, og heller ikke å drepe eller bli drept. Kjærlighetens kultur er en kultur der vi gjensidig aksepterer hverandre. Derved forbedrer vi oss og skaper grunnlag for fellesskap.

Fra lanseringen av det palestinske Kairos-dokumentet i Betlehem, 11.desember2010

Foto: Kairos Palestine

6. Vårt budskap til verdens kirker

6.1 Vårt budskap til verdens kirker er først takknemlighet for den solidaritet dere har vist med oss i ord, gjerning og tilstedeværelse blant oss. Det er et budskap av anerkjennelse til mange kirker og kristne som støtter det palestinske folkets rett til selvbestemmelse. Det er et budskap i solidaritet med de kristne og kirker som har lidd på grunn av sin kamp for lov og rett.

Men det er også et kall til omvendelse, til å motstå fundamentalistiske teologiske synspunkter som støtter visse urettferdige politiske saker i forhold til det palestinske folket. Det er et kall til å stå sammen med de undertrykte og holde fram Guds ord som godt nytt for alle, heller enn å snu det til et våpen for å presse den undertrykte. Guds ord er et budskap om kjærlighet til hele skaperverket. Gud er ikke alliert med noen og mot noen andre og heller ikke motstander av noen i møte med andre. Gud er alles Herre og elsker alle; Gud krever rettferdighet fra alle og har gitt oss alle de samme bud. Vi ber våre søsterkirker om å nekte å gi teologisk skalkeskjul for urettferdigheten vi lever under, for okkupasjonens synd som påtvinges oss.

Vårt spørsmål til våre brødre og søstre i kirkene i dag er: kan dere hjelpe oss til å få vår frihet tilbake? For dette er den eneste måten dere kan hjelpe de to folkene til å oppnå rettferdighet, fred, sikkerhet og kjærlighet.

6.2 For å kunne forstå vår virkelighet, sier vi til kirkene: Kom og se! Vi vil vise dere sannheten om vår virkelighet ved å ta imot dere som pilegrimer som kommer til oss for å be, og som har med et budskap om fred, kjærlighet og forsoning. Dere vil få kjennskap til virkelighet og folk i dette landet, både palestinere og israelere.

6.3 Vi fordømmer alle former for rasisme, enten den er religiøs eller etnisk, herunder antisemittisme og islamofobi, og vi ber dere fordømme og stå i mot den i alle dens manifestasjoner. Samtidig ber vi dere tale sant om, og ta stilling på sannhetens side når det gjelder Israels okkupasjon av palestinsk land. Som vi allerede har sagt, ser vi boikott og tilbaketrekning av økonomiske investeringer som ikkevoldelige redskaper for rettferdighet, fred og trygghet for alle.

7. Vårt budskap til det internasjonale samfunnet

7.1 Vårt budskap til det internasjonale samfunnet er at det må slutte å praktisere «doble standarder» og insistere på håndhevelse av de internasjonale resolusjonene om det palestinske problemet som gjelder alle parter. Selektiv anvendelse av internasjonal lov truer med å overlate oss til jungelens lov. Det legitimerer kravene fra visse væpnede grupper og slår fast at det internasjonale samfunnet bare forstår maktens logikk. Vi ber derfor om respons på det de sivile og religiøse institusjonene har foreslått, som nevnt tidligere: å få satt i gang et system med økonomiske sanksjoner og boikott rettet mot Israel. Vi gjentar på nytt at dette ikke er hevsn, men heller en seriøs handling for å nå en rettferdig og varig fred som vil avslutte den israelske okkupasjonen av palestinsk og annet arabisk territorium, og vil garantere sikkerhet og fred for alle.

8. Jødiske og muslimske religiøse ledere

8.1 Endelig retter vi en appell til de religiøse og åndelige lederne, jødiske og muslimske, som vi deler den samme visjonen med: at alle mennesker er skapt av Gud og er gitt likt verd. Derfor har hver og en av oss plikt til å forsvare de undertrykte og det verd Gud har gitt dem. La oss sammen forsøke å heve oss over politiske posisjoner som har mislyktes så langt, og som bare vil fortsette å lede oss på veien mot ulykke og lidelse.

*Palestinere venter i ckeckpoint ved Betlehem
Foto: Scott Smith, EAPPI (<http://www.scottsmith.co.za>)*

9. Et kall til vårt palestinske folk og til israelerne

9.1 Dette er et kall til å se Guds ansikt i hver og en av Guds skapninger og overvinne hindringer skapt av frykt eller rase for heller å skape en konstruktiv dialog, slik at vi ikke fortsetter i flere omganger med endeløse manøvre som er innrettet mot å beholde situasjonen som den er. Vi ber heller om at vi kan nå en felles visjon, bygd på likhet og fordeling, ikke på overlegenhet, bakvaskelse av den andre eller aggresjon, under påskudd av frykt og sikkerhetshensyn. Vi sier at kjærlighet er mulig og gjensidig tillit er mulig. Derfor er fred mulig og endelig forsoning også. På denne måten vil alle kunne få del i rettferdighet og sikkerhet.

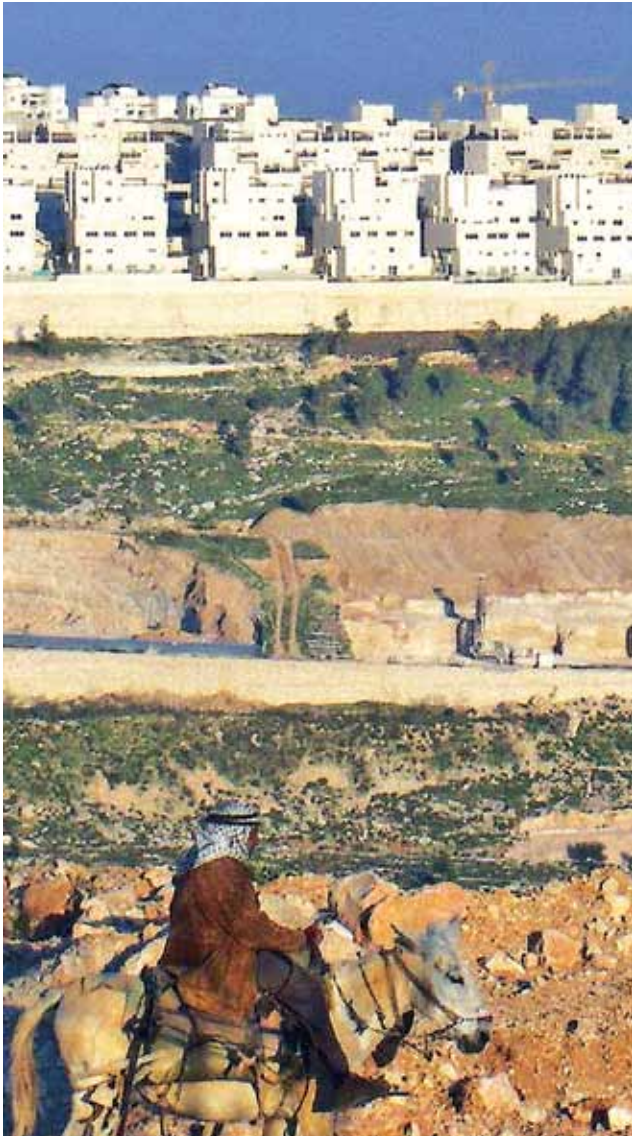
9.2 Utdanning er viktig. Fagplanene må hjelpe oss til å kjenne den andre slik han eller hun virkelig er, heller enn slik de ser ut gjennom prismet av konflikt, fiendtlighet og religiøs fanatisme. Fagplaner som brukes i dag er infisert med slik fiendtlighet. Tiden er inne for å etablere en ny opplæring som lar oss se Guds ansikt i den andres ansikt, og som erklærer at vi er i stand til å elske hverandre og bygge vår framtid sammen i fred og sikkerhet.

9.3 Forsøk på å gjøre staten til en religiøs stat, enten jødisk eller islamsk, kveler staten, definerer den innenfor smale grenser og gjør den om til en stat som praktiserer diskriminering og utestengelse, der én borger har rettigheter framfor en annen. Vi appellerer til både religiøse jøder og muslimer: la staten være én stat for alle innbyggere, med en visjon som bygger på respekt for religion men også for likhet, rettferdighet, frihet og respekt for mangfold, og ikke på dominans fra en religion eller en tallmessig majoritet.

9.4 Til Palestinas ledere sier vi at den nåværende splittelsen svekker oss alle og forårsaker mer lidelse. Ingenting kan rettferdiggjøre denne splittelsen. Til folkets beste, og det må telle mer enn de politiske partienes, må det bli en slutt på denne splittelsen. Vi appellerer til det internasjonale samfunnet om å støtte opp om en slik fellesskapsbygging og til å respektere det palestinske folkets fritt uttalte vilje.

9.5 Jerusalem er grunnlaget for vår visjon og hele vårt liv. Denne byen har Gud gitt en særskilt betydning i menneskehetens historie. Jerusalem er byen som alle folk beveger seg mot – og der vil de møtes i vennskap og kjærlighet i nærvær av den ene Gud, som beskrevet i visjonen til profeten Jesaja: *I de siste dager skal det skje at Herrens tempelberg skal stå grunnfestet høyt over alle fjell og løfte seg opp over høydene. Dit skal alle folkeslag strømme ... Han skal skifte rett mellom folkeslag, felle dom for mange folk. De skal smi sine sverd om til plogskjær og spydene til vingårdskniver. Folk skal ikke mer løfte sverd mot folk og ikke lenger lære å føre krig.* (Jes 2,2-4). I dag er byen befolket av to folk fra tre religioner, og en politisk løsning må basere seg på denne profetiske visjonen og på de internasjonale resolusjonene om hele Jerusalems situasjon. Dette er den saken som først burde gjøres til gjenstand for forhandlinger, fordi å erkjenne Jerusalems hellighet og byens budskap, vil være en inspirasjonskilde til å finne en løsning på hele problemet, som i alt vesentlig er et problem vedrørende gjensidig tillit og evnen til å få på plass en ny stat i dette som er Guds land.

*En palestinsk bonde rir forbi den israelske bosetningen
Har Homa utenfor Betlehem*

Foto: EAPPI

10. Håp og fortrøstning til Gud

10.1 Når alt håp er ute, roper vi likevel ut vårt rop om håp. Vi tror på Gud, god og rettferdig. Vi tror at Guds godhet til sist vil seire over hatets ondskap og over døden som ennå henger igjen i vårt land. Her skal vi oppleve «et nytt land» og «en ny menneskehet» i stand til å reise seg med ånden til å elske hver eneste av sine brødre og søstre.

Hilsen fra biskop Tutu

Kjære palestinske søsken og alle andre venner som er samlet ved lanseringen av det palestinske Kairos-dokumentet

Skriften minner oss om at «om ett lem lider, lider alle de andre med». Vår solidaritet med dere som lider, er derfor ikke et teoretisk spørsmål for oss i kirken, men et konkret uttrykk for den dype enheten vi har i Jesus Kristus, i hans legeme. Selv om vi befinner oss milelangt fra hverandre, er vi ett med hverandre gjennom Jesus Kristus vår Herre, og ingen ting skal kunne skille oss fra hverandre eller fra hans kjærlighet.

Under vår kamp i Sør-Afrika kjente vi oss trygge på deres solidaritet, og nå står vi skulder ved skulder med dere, ikke bare i smerte og lidelse, men også i dette seiersøyeblikket.

For selv om dere lider under denne ulovlige okkupasjonen, kommer dere sammen for å si det helt fantastiske, at det er troen, håpet og kjærligheten som tvinger dere til vedvarende å fortsette å stole på at Bibelens Gud er på deres side og vil føre dere fram til den friheten og rettferdigheten dere lengter etter. Dere kommer også sammen for å bekrefte et medmenneskelig fellesskap med deres jødiske og muslimske søsken, alles felles bånd gjennom Abraham. Dette kan jeg bare berømme, og jeg ønsker dere alt godt mens dere fortsetter å knytte vennskapsbånd på tvers av alle de murer som måtte bli bygget. Det eksempelet dere setter her, vil inspirere mennesker over hele verden til å gjøre det samme og til å ta avstand fra konflikter som reises på religiøst grunnlag.

Dette er en spesiell tid for dere, og særlig nå mens vi forbereder oss til å feire Herren Jesu Kristi fødsel i Betlehem. Hans fødsel førte med seg solidaritet og enhet, Gud er med oss på en veldig tydelig og konkret måte. Etter at han ble født, kan ingen lenger reise tvil om menneskehetens spesielle bånd til Gud – ja, selve menneskeverdetets guddommelighet. Da er det dobbelt trist at deres menneskeverd blir trådt under fot på en så ondskapsfull måte av krefter som står imot godhet og menneskeverd. Men dere vil seire, for godhet vil alltid være sterkere enn ondskap og død.

Jeg har dere med i mine bønner når dere nå lanserer dette dyrebare dokumentet. Det er fylt av velvilje og nåde der det kunne vært fylt av sinne. Det er fylt av dype og profetiske ord, og vår Gud som verken slumrer eller sover, vil høre ropet og bli deres Immanuel. I den vissheten ønsker jeg dere alle Guds velsignelse over denne lanseringen og feiringen av Kristi fødsel.

Erkebiskop emeritus Desmond Mpilo Tutu
11. desember 2009

(Organisasjonen Jewish Fast for Peace var invitert til lanseringen av Kairos-dokumentet, og har de siste årene hatt samarbeid med flere kirkelige palestinske organisasjoner, bl.a. Sabeel. Red.anm.)

Noen kommentarer til Kairos-dokumentet

Rabbi Brian Walt
Jewish Fast for Peace

Salaam aleikum / Shalom Aleichem – Det er en stor ære for meg å få delta i dette hellige arrangementet, og jeg er dypt beveget over den rausheten dere viser ved å invitere meg. For meg som jøde og som rabbi, er det en stor gave å få være med dere i dag.

Jeg er imponert over den åndelige forpliktelsen til motstand mot urettferdigheten overfor det palestinske folket – sammen med den dype åpenheten overfor undertrykkeren som medmenneske. Det slo meg som spesielt betydningsfullt at dokumentet frimodig påstår at når vi handler for å bringe rettferdighet til det palestinske folket, vil dette også bringe frigjøring til det jødiske folket.

Dette er spesielt betydningsfullt for meg fordi jeg står her som en jøde, en som har medansvar for undertrykkelsen. Selv om jeg ikke bor i Israel, er sionismen og gjenreisningen av den jødiske eller hebraiske kulturen i Israel en viktig del av min personlige historie og

identitet som jøde. Det er uhyre smertefullt å se hvordan en bevegelse som virket så løfterik for vårt folk og våre store åndelige tradisjoner, blir krenket hver dag av den grusomheten som kommer til uttrykk gjennom muren, sjekkpunktene, rivingen av boliger og utallige andre ondskapsfulle og urettferdige handlinger.

Gud kaller alle til å få slutt på okkupasjonen. Uten rettferdighet for det palestinske folket vil det jødiske folket aldri bli frigjort fra sin rolle som undertrykker, en rolle som er en krenkelse av Guds kall til Abraham om at hans åndelige etterkommere alltid skulle handle med rettferdighet og rettskaffenhet. Som rabbi slutter jeg meg til dere i motstand mot okkupasjonen både fordi jeg og min tro kaller meg til å stå imot all urettferdighet, men også fordi denne urettferdigheten fordrer mitt folk og våre hellige tradisjoner. Som dere har skrevet det så kraftfullt i dokumentet:
Hovedansvaret ligger hos dem som begår uretten; de må frigjøre seg fra ondskapen i seg selv og den ondskapen de har påført andre.

Det er i denne ånd at jeg er med dere i dag.

For alle jøder vil det være en smertens vei, et vanskelig spor, å erkjenne at vi må ta ansvar for den uretten som er påført palestinerne, og at vi må arbeide for å få slutt på den. De fleste menneskene i vårt samfunn vet veldig lite om palestinernes historie og forholdene de lever under. De fleste av oss velger å la være å vite. Det å erkjenne at ditt eget folk påfører et annet folk smerte, er det ikke lett å ta inn over seg.

Mange jøder har begynt på denne veien.

For meg, som for mange jøder, har dette ført til en gjennomgripende forandring i vårt forhold til Israel i løpet av det siste året. Som en reaksjon mot de lidelsene som ble påført befolkningen i Gaza, først ved blokaden og deretter ved angrepet i desember 2008, startet min kollega, rabbi Brant Rosen, og jeg organisasjonen Jødisk faste for Gaza. Jødisk faste for Gaza har viet seg til å få slutt på tausheten, å få hevet den israelske beleiringen av Gaza, og støtte forhandlingene for fred mellom Israel og alle relevante palestinske parter, også Hamas.

Selv om Jødisk faste for Gaza er inspirert av en gruppe rabbinere, arbeider vi tverreligiøst. Vi er rabbinere, prester og imamer, kristne, muslimer og jøder som samarbeider for å få slutt på beleiringen av Gaza. Jeg tror vi må få i stand en bevegelse der folk fra alle trossamfunn samarbeider for å endre amerikansk politikk, og for å støtte de israelere som arbeider aktivt for å få slutt på okkupasjonen.

Det er ikke ukomplisert å samarbeide på tvers av våre trosretninger. Det som skaper de største komplikasjonene, er kanskje ubalansen i maktforholdene. I denne situasjonen er jeg en person med privilegier og makt. Mange jøder i Israel og rundt på kloden er blitt forkjempere for rettferdighet, men vi burde heller følge dere, de undertrykte. Vi deler alle det samme menneskeverdet, men så lenge denne undertrykkelsen vedvarer, må vi erkjenne ubalansen i makt mellom Israel og palestinerne, mellom undertykt og undertrykker. Dette er en alvorlig utfordring for jøder fordi vi har lidd så bittert gjennom historiens gang, og vi er vant til å se oss selv som ofre.

Det dokumentet dere har skapt, er sannelig en håpets kilde. Det gir håp om en ny virkelighet for det palestinske folket, og det gir samtidig håp om en ny virkelighet for det jødiske folket. Takk for at dere gir oss håp i denne mørke tiden. I forrige uke leste vi i synagogen om forsoningen mellom Jakob og Esau. Jakob sier: *Å se ditt ansikt, bror, er som å se Guds ansikt.* Kairosdokumentet gir oss en visjon om at vi kan få se Guds ansikt i hverandre og få slutt på den endeløse syklus av undertrykkelse som forvrenger gudsbildet i såvel undertrykkeren som i den undertrykte.

I kveld vil jødene tenne små lys av håp og føye til ett nytt lys hver kveld under Hannuka-feiringen. Jeg takker igjen for at dere inviterte meg til å delta i denne håpets samling, og jeg ber for at deres hellige og modige innsats måtte bringe lys til deres eget folk, til mitt folk, og til alle som deler dette hellige landet.

Som dere skrev: Gud har satt oss her som to folk, og Gud gir oss muligheten, om vi har viljen, til å leve sammen og etablere rettferdighet og fred i landet, slik at det virkelig kan være Guds land: *Jorden og det som fyller den, verden og de som bor i den, alt hører Herren til.* (Sal 24,1).

Og til det sier jeg: Amen!

Shukran / Takk til dere alle!

Fredens Gud, la det regne på oss med fred

Yarabba ssalami amter alayna ssalam

T/M: Trad. Palestina O: Estrid Hessellund

Ya - ra - bba ssa - la - mi am - ter a -
 Fre - dens Gud, la det reg - ne på oss med

lay - na ssa - lam, ya - ra - bba ssa -
 fred i - fra deg. Fre - dens Gud, fyll mitt

la - mi im la qu - lu - ba - na sa - lam.
 hjer - te, fyll det med kjær - lig - het og fred.

Dette er en oppfordring til å synge ut bønnen om fred, sammen med palestinske kristne og alle andre som lengter etter og ber om fred i sitt eget land og i hele verden. Sangen kan også brukes som omkved i en forbønn med vekt på rettferdighet og fred.

